

MTÜ Lastekaitse Liit pöördumine üldkogul 23. aprillil 2016

Eesti peab jõulisemalt töötama laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ennetamiseks

MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu rõhutab, et riik peab jõulisemalt töötama laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ennetamiseks ja leevendamiseks. ÜRO lapse õiguste konventsiooni järgi on igal lapsel õigus adekvaatsele elustandardile. Vaesus mõjutab nii laste kui ka täiskasvanute ühiskonnaelus osalemise võimalusi. Raskematel juhtudel jätab see lapse ilma sotsiaalsetest, majanduslikest ja kultuurilistest kodanikuõigustest. Laste vaesus, diskrimineerimine ja tõrjutus on kõige tõsisemad takistused lapse õiguste rakendumisel.

On lubamatu, et Eestis elab endiselt suhtelises vaesuses **iga viies laps**. Kuigi laste elutingimused on aasta-aastalt pisut paranenud, elab **iga kuues laps** kehvades oludes. Paljudes peredes takistab rahapuudus laste huvihariduse saamist. Lapsed ei ole oma vaesuses ise süüdi ning enamasti ei saa nad oma olukorda ise parandada.

Sofias 6. aprillil vastu võetud Euroopa Nõukogu lapse õiguste strateegia (2016—2020) nimetab laste vaesust üheks suurimaks väljakutseks Euroopas. Võrdsete võimaluste loomine kõikidele lastele on üks viiest põhivaldkonnast, millega liikmesriigid peavad strategiaperioodil aktiivselt töötama.

MTÜ Lastekaitse Liit on aastakümnete vältel järjepidevalt juhtinud tähelepanu vajadusele vähendada laste vaesust. Märksõnad on olnud koolitoit, toimetulekutoetuse tõstmine, tervistav suvepuhkus, varajane märkamine, kiusamise ennetamine, tugiisikuteenus, kohustuslik arstlik kontroll jt. Õiguskantsler juhtis teravale laste vaesuse probleemile tähelepanu aastal 2012, tuues välja lastega perede probleemid ja vajadused ning koondades ettepanekud laste vaesuse leevendamiseks. Märtsis 2013 Eestit külastanud Euroopa Nõukogu inimõigustevolinik Nils Muižnieks rõhutas, et laste vaesus vajab Eestis rohkem tähelepanu, ning aeg on tõsta sotsiaalkaitse taset, pöörates erilist tähelepanu kõige haavatavamatele (sh lastele ja lasterikastele peredele).

Euroopa Komisjon on korduvalt juhtinud tähelepanu vajadusele koostada Eestis ühtne strategiaraamistik vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse probleemide lahendamiseks. See edendaks võrdseid võimalusi nii, et kõik lapsed saaksid täielikult realiseerida oma potentsiaali. Paraku puudub Eestis siiani läbimõeldud strateegia laste vaesuse leevendamiseks.

Arusaamatu on heaolu arengukava eelnõus toodud väide, et heaolu arengukava küll panustab ka laste ja perede heaolu paranemisse, kuid selle teemaga

tegelemine on laste ja perede arengukava 2012—2020 eesmärk ja ülesanne. MTÜ Lastekaitse Liit on seisukohal, et heaolu moodustub lapsest endast, tema vanematest ja neid ümbritsevast keskkonnast, mida laiemas plaanis mõjutavad riigis valitsevad ideoloogiad ning eetilised arusaamad.

Positiivne, et valitsus on teinud pingutusi vähendamaks vaesust ning sotsiaalset tõrjutust (nt 2015. a kehtestatud lapsetoetuse, vajaduspõhise peretoetuse ja toimetulekupiiri tõus lapse kohta). Siiski tuleb veel rohkem pöörata tähelepanu valdkondade vahelisele koostööle, tegeledes aktiivselt varajase sekkumise ja ennetava lähenemisega. Ennetustegevus on tulemuslik ainult siis, kui kõik riigi valdkondlikud strateegiad on omavahel kooskõlas ning kõik toimivad ühiselt selleks, et lahendada laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse probleeme, lähtudes enamast kui materiaalse kindlustatuse tagamisest.

Riigil on vaja töötada välja ja ellu viia eraldi tegevuskava laste vaesuse vähendamiseks. Vaid nii saavad kõik lapsed täielikult realiseerida oma potentsiaali ja kasvada headeks kodanikeks, kes tagavad Eesti kestvuse.